

SPRÁVNÉ POUŽÍVÁNÍ ZAŘÍZENÍ NA ÚPRAVU VODY

(Zpracováno podle materiálů SZÚ – pana MUDr. Františka Kožíška, CSc.)

Již mnoho let je trendem mezi českými občany upravovat si pomocí různých zařízení pitnou kohoutkovou vodu před vlastní konzumací. Bohužel se při tom vystavujeme určitým rizikům, či i ohrožení zdraví svého a celé rodiny, zejména dětí.

V lednu 2020 k tomuto tématu vydal obsáhlé odborné rozklady SZÚ (Státní zdravotní ústav). Na jejich základě jsme zpracovali tuto krátkou informaci, a samozřejmě pro vyčerpávající poučení odkazujeme na originální zdroj, přílohy na stejné stránce, či na adrese <http://www.szu.cz/tema/zivotni-prostredi/vyrobky-pro-styk-s-vodou-a-na-upravu-vody>.

Zařízení na úpravu pitné vody musí být vybavena správným návodem k použití a musí obstát ve výluhovém testu i funkční zkoušce, která prokáže, že nezhoršuje kvalitu vody v mikrobiologických ukazatelích a zachovává v upravené vodě potřebné minerální látky (vápník, hořčík a obecně rozpuštěné látky).

Hygienici důrazně varují veřejnost před pitím demineralizované, osmotické, destilované nebo kondenzované vody a používáním této vody jako vody pitné, protože nedostatek v ní obsažených minerálních látek jako jsou hořčík, vápník, hydrogenuhličitan, křemík a další představuje mnohonásobně vyšší zdravotní riziko než podlimitní přítomnost některých nežádoucích škodlivin, které se v pitné vodě mohou vyskytnout. Ani dodatečný stupeň „remineralizace“ či „přídavné mineralizace“, není často schopen vodu dostatečně obohatit těmito prvky na minimální potřebnou úroveň.

Zařízení na bázi reverzní osmózy pak nejsou vůbec vhodná jako konečný stupeň úpravy pitné vody, pokud nejde o výjimečné případy vod s nadlimitním obsahem celkových minerálních látek – nad 1000 mg/l – což se však týká jen necelého 1 % vod v ČR (a je třeba dodržovat přísné postupy).

Na trh se ovšem běžně dostávají výrobky, které neodpovídají uvedeným hygienickým předpisům, i když se jejich distributoři prokazují různými certifikáty.

Pro spotřebitele nemusí být vyhodnocení situace a jejich očekávání jednoduché, napomoci může desatero, které pro vás hygienici připravili.

Shrnutí jako desatero:

1. Vodní filtr kupujte jen tehdy, když máte nějaký prokázaný problém s kvalitou vody. Nenechte se strašit tvrzením některých dealerů, co všechno by ve vodě mohlo být a jak může být nebezpečná. Pokud odebíráte vodu z vodovodu, máte podle zákona právo znát její kvalitu a dodavatel vám musí tuto informaci poskytnout.
2. Pokud máte vlastní studnu, musíte si nechat udělat rozbor sami. Obraťte se na některou z okolních laboratoří. Nespolehejte se na rozbor vody, které někteří lidé nabízejí provést u vás doma. Kvalita těchto rozborů je sporná a zájem těchto „podomních laborantů“ je jediný – dokázat, že vaše voda je špatná a nabídnout vám ke koupi vodní filtr. Někteří při tom používají i různé klamavé praktiky.
3. Je-li limit některého ukazatele překročen, konzultujte s laboratoří nebo hygienickou stanicí jeho zdravotní riziko. Pokud je úprava vody nutná, obraťte se na tři různé firmy zabývající se úpravou vody. Pošlete jim výsledky rozboru své vody a požadavky na účel a množství upravené vody a vyžádejte si nabídku technického řešení, pořizovacích a následných provozních nákladů, nároků na obsluhu a údržbu.
4. Zařízení na úpravu vody pracují na principu různých technologií a žádné z nich není univerzální na všechny druhy znečištění. Proto je před výběrem filtru nutné mít nejprve spolehlivý rozbor vody.
5. Zařízení bude pracovat spolehlivě a bezpečně jen tehdy, pokud je zároveň splněna trojice podmínek: a) zařízení nemá žádné konstrukční vady a je správně použito na daný typ znečištění; b) prodejce ho vybaví správným návodem k použití; c) uživatel dodržuje návod k použití. Bohužel ne vždy jsou tyto podmínky splněny.

6. Pokud nemáte ve studni minerální vodu, což jsou jen výjimečné případy, nevolte přístroje na bázi reverzní osmózy (prodejci někdy hovoří jen o tzv. „membránové filtraci“), které vodu zcela zbavují všech nezbytných minerálních látek. Konzumace osmotické vody znamená prokázané zdravotní riziko. Ani deklarovaná „remineralizace“ nedokáže učinit z filtrátu vodu pitnou. Podobně nepitná voda bez minerálů vzniká i destilací nebo kondenzací vzdušné vlhkosti.

7. Jestliže vodu změkčujete z technických důvodů, upravte jen tu část vody, která jde do technických zařízení, a pro kohoutek v kuchyni zajistěte přívod nezměkčené vody. Vápník a hořčík v pitné vodě jsou důležité prvky chránící vaše zdraví a nedokáže je nahradit ani pestrá strava.

8. Nepoužívejte pro úpravu pitné vody magnetickou nebo elektromagnetickou úpravu vody, která má snížit tvorbu vápenatých usazenin v potrubí. Neexistují spolehlivé studie, jaký má takto upravená voda vliv na zdraví při dlouhodobém požívání. Proto je v ČR tato technologie povolena jen na úpravu teplé vody.

9. Každý, kdo v ČR uvádí na trh nějaké zařízení na úpravu vody, si musí před uvedením na trh u akreditované laboratoře ověřit, zda zařízení splňuje hygienické požadavky definované ve vyhlášce č. 409/2005 Sb. Pouze s kladným posudkem od příslušné české laboratoře může výrobek uvést na trh. Žádejte proto po prodejci kopii tohoto posudku, ze kterého se dozvíte, jak bylo zařízení testováno a s jakým výsledkem.

10. V případě problémů se zakoupeným zařízením, které není prodejce schopen nebo ochoten řešit, se obraťte se stížností na KHS nebo ČOI.

Doporučujeme, abyste se se zveřejněnými materiály SZÚ seznámili podrobně, pokud se vás tato problematika týká, a než tedy učiníte konečné rozhodnutí o koupi a používání zařízení na úpravu vody.

(Kabinet pro standardizaci, Ing. Libor Dupal, dupal@top-normy.cz)